

Sygn. akt *XVII AmE 271/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodnicząca – **Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska**

Protokolant – sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 23 marca 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Zakładu Rolniczo-Przemysłowego „(...)” Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ś.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 5 czerwca 2019 r. znak: (...)

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w ten sposób, że za działanie wymienione w punkcie 1 wymierza Zakładowi Rolniczo- (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ś. karę pieniężną w kwocie 18.990 (osiemnaście tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt) złotych;
- 2) oddala odwołanie w pozostałym zakresie;
- 3) znosi wzajemnie między stronami koszty procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 271/19*

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 czerwca 2019 r. (znak: (...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: PE) w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (dalej: rozporządzenie) oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia Zakładowi Rolniczo-Przemysłowemu „(...)” S.A. z siedzibą w Ś. kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r., orzekł, że ww. odbiorca w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego pod adresem: ul. (...), (...)-(...) K., naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, za co na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy, wymierzył odbiorcy karę pieniężną w kwocie 37.980 12zł. (decyzja, k. 5-12).

Odwołanie od tej decyzji wniósł odbiorca energii, zaskarżając decyzję w całości i zarzucając jej naruszenie:

I. przepisów prawa materialnego, mające wpływ na wynik sprawy, tj.:

1) § 3 ust. 4 pkt 1 oraz pkt 2 lit.g rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła, poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że określone w tym przepisie ograniczenia wyłączające możliwość zastosowania ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (tj. jeśli mogłoby to spowodować zagrożenie bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych lub zakłócenia w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie ochrony środowiska) nie mają zastosowania do Spółki;

ewentualnie, na wypadek nieprzyjęcia przez Sąd za uzasadnione zarzutów powołanych w pkt 1

2) art. 11 i art. 11d ust. 3 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, poprzez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, że w niniejszej sprawie norma prawna wynikająca z wyżej wymienionych przepisów uzasadnia nałożenie na Spółkę kary pieniężnej wskazanej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE;

3) art. 56 ust. 6a PE, poprzez jego niezastosowanie i nałożenie na Spółkę kary za przekroczenia w poborze energii w dniu 12 sierpnia 2015 r. w sytuacji, gdy istniały odstawy do odstąpienia od wymierzenia kary;

ewentualnie, na wypadek nieprzyjęcia przez Sąd za uzasadnione zarzutów powołanych w pkt 1 oraz w pkt 2-3

4) art. 56 ust. 6a PE, poprzez jego niezastosowanie i nałożenie na Spółkę kary za przekroczenia w dniu 10-12 sierpnia 2015 r. w sytuacji, gdy istniały odstawy do odstąpienia od wymierzenia kary;

ewentualnie, na wypadek nieprzyjęcia przez Sąd za uzasadnione zarzutów powołanych w pkt 1, w pkt 2-3 oraz w pkt 4

5) art. 56 ust. 6 PE, poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że społeczna szkodliwość czynu Spółki, jej dotychczasowe zachowanie oraz możliwości finansowe uzasadniają nałożenie kary w wysokości 37.980 zł;

II. przepisów prawa procesowego mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 77 § 1 k.p.a., art. 80 k.p.a., art. 107 § 3 k.p.a. w zw. z art. 7 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 1 PE, poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnych ustaleń faktycznych, skutkujące błędnym ustaleniem okoliczności, tj. wpływu, jaki miało przyłączenie do sieci elektroenergetycznej tym samym przyłączem również zakładów przemysłowych należących do innych podmiotów na stopień przekroczeń poboru energii, jakie wystąpiły w dniach 10-12 sierpnia 2015 r.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powód wniósł o:

I. uchylenie zaskarżonej decyzji w całości na podstawie art. 479⁵³ k.p.c.

ewentualnie, w razie nieuwzględnienia powyższego wniosku

II. na podstawie art. 479⁵³ k.p.c. powód wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w części, tj. w zakresie przekroczenia, jakie miało miejsce 10 i 11 sierpnia 2015 r. natomiast w zakresie przekroczenia 12 sierpnia 2015 r. o zmianę decyzji poprzez odstąpienie od wymierzenia kary na podstawie art. 56 ust. 6a PE;

ewentualnie, w razie nieuwzględnienia powyższych wniosków

III. na podstawie art. 479⁵³ k.p.c. powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i odstąpienie od wymierzenia kary na podstawie art. 56 ust. 6a PE, ewentualnie, wymierzenie kary w najniższej możliwej wysokości.

W każdym przypadku powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Strona powodowa podtrzymała swoje stanowisko procesowe w piśmie z 27 marca 2020 r.

(odwołanie, k. 13-20; pismo przygotowawcze, k. 150-153).

Pozwany Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. (pismo procesowe pozwanego z 14.01.2020 r., k. 132-137).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 kwietnia 2010 r., pomiędzy Zakładem Rolniczo-Przemysłowym „(...)” S.A. z siedzibą w Ś. (dalej: odbiorca) a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. (dalej: (...)), zawarta została umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...), której przedmiotem było dostarczanie energii elektrycznej, między innymi, do obiektu - Zakładów (...) w Ś. (załączce nr 1 i 2), zlokalizowanego pod adresem: ul. (...), (...)-(...) K.. Moc umowna obiektu została określona na poziomie 4,900 MW (tj. 4100 kW dla przyłącza nr 1 i 800 kW dla przyłącza nr 2). W załączniku nr 4 do umowy, poziom mocy bezpiecznej, obowiązującej przy 20 stopniu zasilania, ustalono łącznie dla obu przyłączy na 0,600 MW. Zgodnie z postanowieniem tego załącznika do umowy, odbiorca był zobowiązany do ograniczenia poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów. Według pkt 5 załącznika nr 4 do umowy, jeżeli żadna ze stron, w terminie 30 dni przed upływem okresu obowiązywania ograniczeń, nie zgłosi zmian w zapisach dotyczących wprowadzania ograniczeń, przyjmuje się, że obowiązują one przez kolejny rok.

(...) zawarł informację o obowiązującym odbiorcę planie wprowadzenia ograniczeń w załączniku nr 4 do umowy, który obowiązywał także okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Obowiązujące odbiorcę w sierpniu 2015 r. wartości wynosiły dla 11 stopnia zasilania - 4,900 MW, a dla 20 stopnia (tzw. moc bezpieczna) - 0,600 MW. Dla pozostałych stopni zasilania wartości te przedstawiały się następująco: dla 12 stopnia - 4,500 MW, dla 13 stopnia - 4,000 MW, dla 14 stopnia - 3,500 MW, dla 15 stopnia - 3,000 MW, dla 16 stopnia - 2,500 MW, dla 17 stopnia - 2,000 MW, dla 18 stopnia - 1,500 MW, dla 19 stopnia - 1,000 MW.

(dowód: fakty bezsporne; umowa wraz z załącznikami i aneksami, k. 153-177 akt admin.).

Dnia 20 listopada 2015 r. odbiorca zawarł z (...) Sp. z o.o. w P. nową umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej do jego obiektu - zakładu produkcyjnego w Ś. przy ul. (...), na mocy której zwiększono poziom mocy bezpiecznej do 3500 kW.

(dowód: umowa z załącznikami, k. 203-206 akt admin.).

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: PSE), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, PSE zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do

31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

Komunikaty operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego o obowiązujących stopniach zasilania były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie I (...) S.A. o godz. 7.55 i o godz. 19.55.

(dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne).

Odbiorca energii nie dostosował się do wprowadzonych 10 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym pod adresem: ul. (...), (...)-(...) K.. Wartość przekroczenia dopuszczalnego poboru mocy wyniosła łącznie 12,6600000 MW w godzinie, w tym 10 sierpnia 2015 r. – łącznie 4,1500000 MW w godzinie, 11 sierpnia 2015 r. – łącznie 7,1100000 MW w godzinie, a 12 sierpnia 2015 r. – łącznie 1,4000000 MW w godzinie.

(dowód: fakty bezsporne; Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. (...)”, k. 9-10 akt admin.).

Pismem z 13 marca 2019 r. Prezes URE zawiadomił odbiorcę energii o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej w związku z powzięciem – na podstawie dokumentów przekazanych Prezesowi URE przez (...), do którego sieci odbiorca jest przyłączony – uzasadnionego podejrzenia naruszenia przez odbiorcę obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, co zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy – Prawo energetyczne, podlega karze pieniężnej. (dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania, k. 7-8 akt admin.).

W roku 2018 Zakład Rolniczo-Przemysłowy „(...)” S.A. z siedzibą w Ś. uzyskał przychód netto (obejmujący przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe) w wysokości (...) zł. Spółka odnotowała w tym okresie stratę netto w wysokości 23.925.289,28 zł (dowód: Rachunek zysków i strat, k. 142 akt admin.).

W dniu 5 czerwca 2019 r. Prezes URE wydał decyzję, na mocy której wymierzył odbiorcy energii karę pieniężną w wysokości 37.980 zł za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach od 10 do 12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego pod adresem: ul. (...), (...)-(...) K.. Decyzja ta została zaskarżona w ramach niniejszego postępowania sądowego.

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebrany w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Wniosek powoda o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. D. podlegał oddaleniu na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., jako zbędny, gdyż został powołany dla wykazania faktów bezspornych (przebieg procesu technologicznego w zakładach powoda, korzystanie z tego samego przyłącza przez podmioty trzecie), nieistotnych dla rozstrzygnięcia (znaczenie niezakłóconej działalności powodowej Spółki, w tym instalacji i parku maszynowego, dla bezpieczeństwa ludzi oraz środowiska naturalnego, skoro powód nie był w dacie naruszeń objęty ochroną przed ograniczeniami; brak natychmiastowej możliwości przerwania poboru energii elektrycznej przez podmioty trzecie korzystające z tego samego przyłącza) lub udowodnionych już, zgodnie z twierdzeniem powoda, dowodami z dokumentów (przebieg procesu technologicznego w zakładach powoda).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało częściowemu uwzględnieniu.

Stan faktyczny niniejszej sprawy, w zakresie niedostosowania się przez powoda do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w sierpniu 2015 r, nie był sporny między stronami. Spór dotyczył natomiast kwestii podlegania obiektu powoda, którego dotyczy zaskarżona decyzja, wyłączeniu w sierpniu 2015 r. od przedmiotowych ograniczeń, kwestii istnienia podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niedostosowanie się do ograniczeń 10 i 11 sierpnia 2015 r., wprowadzonych (...) S.A. (OSP), jak również kwestii spełnienia w danym przypadku przesłanek do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary i prawidłowego uwzględniania przesłanek wymiaru kary.

Z art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wynika, że Rzeczpospolita Polska zapewnia bezpieczeństwo obywateli. Bezpieczeństwo to obejmuje zaś, między innymi, bezpieczeństwo energetyczne, zdefiniowane w art. 3 pkt 16 PE, zgodnie z którym bezpieczeństwo energetyczne to stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska.

Z kolei, zgodnie z definicją ustawową zawartą w Prawie energetycznym:

- bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej to zdolność systemu elektroenergetycznego do zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej oraz zrównoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię (art. 3 pkt 16a PE),
- bezpieczeństwo pracy sieci elektroenergetycznej to nieprzerwana praca sieci elektroenergetycznej, a także spełnienie wymagań w zakresie parametrów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi odbiorców, w tym dopuszczalnych przerw w dostawach energii elektrycznej odbiorcom końcowym, w możliwych do przewidzenia warunkach pracy tej sieci (art. 3 pkt 16b PE),
- zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej to stan systemu elektroenergetycznego lub jego części, uniemożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej lub równoważenie dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię (art. 3 pkt 16d PE).

Stosownie do treści art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
 - 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
 - 3) bezpieczeństwa osób,
 - 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych
- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Według § 3 ust. 4 rozporządzenia, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub dostarczaniu ciepła nie mogą powodować:

- 1) zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych;
- 2) zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie:

- a) bezpieczeństwa lub obronności państwa określonych w przepisach odrębnych,
- b) opieki zdrowotnej,
- c) telekomunikacji,
- d) edukacji,
- e) wydobywania paliw kopalnych ze złóż, ich przeróbki i dostarczania do odbiorców,
- f) wytwarzania i dostarczania energii elektrycznej oraz ciepła do odbiorców,
- g) ochrony środowiska.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Według regulacji zawartej w § 9 rozporządzenia, wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planach ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20, przy czym:

1) 11 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości mocy umownej określonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy;

2) stopnie zasilania od 12 do 19 powinny zapewniać równomierne obniżanie mocy elektrycznej pobieranej przez odbiorcę;

3) 20 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości ustalonego minimum, niepowodującego zagrożeń i zakłóceń, o których mowa w § 3 ust. 4.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.

2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.

3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy, jak również do pierwszego zarzutu podniesionego w odwołaniu, stwierdzić należy, że w sierpniu 2015 r. powód był odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczyły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Do powoda nie miały bowiem zastosowania wyłączenia, o których mowa w § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r., zaś pozwany prawidłowo przyjął, że unormowania zawarte zarówno w tym przepisie, jak i wskazywanym przez powoda § 3 ust. 4 rozporządzenia, należy uwzględniać na etapie ustalania podmiotów podlegających ograniczeniom w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz opracowywania planu ograniczeń. Należy bowiem zauważyć, że w § 9 rozporządzenia wskazano wprost, że wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planach ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20, przy czym – zgodnie z punktem 3 - 20 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości ustalonego minimum, niepowodującego zagrożeń i zakłóceń, o których mowa w § 3 ust. 4. W zawartej przez powoda umowie z 30 kwietnia 2010 r. o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, poziom mocy minimalnej (bezpiecznej) ustalono na poziomie 600 kW (0,600 MW). Jednocześnie poza sporem jest, że powód nie sygnalizował (...), na etapie ustalania obowiązujących powoda wartości dla poszczególnych stopni zasilania od 11 do 20, by w odniesieniu do jego obiektu, zlokalizowanego w K. przy ul. (...), zachodziły przesłanki do wyłączenia spod ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, jak również nie kwestionował wysokości poziomów mocy w poszczególnych stopniach zasilania przyjętych w umowie dystrybucji energii, które obowiązywały także w sierpniu 2015 r. W ocenie Sądu, to odbiorca energii powinien zadbać o to, żeby w umowie dystrybucji oraz w planach wprowadzania ograniczeń uwzględniono poziomy mocy, w tym poziom mocy bezpiecznej, na poziomie zapewniającym prawidłowe funkcjonowanie prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii, albowiem to odbiorca posiada wiedzę o procesach technologicznych i innych okolicznościach związanych z poborem energii elektrycznej w użytkowanym obiekcie i do odbiorcy należy zapewnienie jego przedsiębiorstwu prawidłowego funkcjonowania. Jeżeli więc obiekt powoda spełniał przesłanki do wyłączenia go z podlegania ograniczeniom w poborze mocy, to powód winien był zgłosić tę okoliczność (...) na etapie zawierania umowy i ustalania planu wprowadzania ograniczeń, bowiem – co oczywiste - operator nie posiada szczegółowej wiedzy o charakterze działalności wykonywanej w obiekcie objętym planem. Tymczasem, poza sporem jest, że w analizowanym przypadku powód nie zgłosił takiego rodzaju zastrzeżeń. Uczynił to dopiero 11 sierpnia 2015 r., a więc już w czasie obowiązywania ograniczeń, w pismach adresowanych m.in. do (...) Sp. z o.o., czy Prezesa URE. Znamienne jest również to, że dopiero w umowie z 20 listopada 2015 r. powód zadbał o zwiększenie poziomu mocy bezpiecznej dla jego obiektu, do wysokości 3500 kW, jak i to, że powód nie wskazywał w niniejszym postępowaniu, by po sierpniu 2015 r. występował o objęcie jego obiektu ochroną przed ograniczeniami, na podstawie § 6 rozporządzenia. Sugeruje to zatem, że takie podstawy w danym przypadku nie zachodzą. Należy w pełni zgodzić się z pozwanym, że skoro w sierpniu 2015 r. powód nie posiadał statusu podmiotu podlegającego ochronie przez ograniczeniami w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, to nie był uprawniony do samodzielnego zwolnienia się z realizacji planu ograniczeń okresie obowiązywania ograniczeń we wskazanym okresie. W przeciwnym razie, plan ograniczeń ustalony dla danego odbiorcy pozbawiony byłby bowiem znaczenia prawnego i nie wiązałby odbiorcy, który mógłby w każdym momencie nie stosować się do opracowanego dla niego planu, zaś podmioty odpowiedzialne za wprowadzenie i realizację ograniczeń nie miałyby możliwości oceny, jaki stopień zasilania powinien zostać wprowadzony.

Podsumowując dotychczasowe rozważania, w ocenie Sądu Okręgowego, powód był zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...) S.A.) w dniu 10 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia

ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

W rozpatrywanej sprawie poza sporem jest, że strona powodowa nie dostosowała się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w K. przy ul. (...). Wartość przekroczenia dopuszczalnego poboru mocy w dniach od 10 do 12 sierpnia 2015 r. wyniosła łącznie 12,660000 MW w godzinie. Powód nie kwestionował ustalonych wartości przekroczeń.

Kwestia dopuszczania się przez powoda wskazanego naruszenia jest niewątpliwa i niesporna. Rozstrzygnięcia wymagało zatem, czy istnieje podstawa prawna do nałożenia kary za ten delikt administracyjny w odniesieniu do niedostosowania się do ograniczeń wprowadzonych 10 sierpnia 2015 r. przez (...) S.A. (OSP), co kwestionowała strona powodowa.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest zobowiązany do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE – który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie – to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Prezes URE oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było w pełni uzasadnione. Przepis ten stanowi de facto rozwinięcie uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, przez określenie sposobu realizacji wprowadzonych ograniczeń. Przepis ten zawiera bowiem normę, która dotyczy możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego – do których zaliczyć należy także operatora systemu przesyłowego – świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw. Pogląd taki wyraził także Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 10 marca 2020 r., wydanego w sprawie o sygn. akt VII AGa 366/19. Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela i przyjmuje za swoje stanowisko zaprezentowane przez Sąd Apelacyjny w tymże uzasadnieniu, co do objęcia sankcją przewidzianą w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE także przypadku niezastosowania się przez odbiorcę energii elektrycznej do ograniczeń w jej dostarczaniu i poborze, wprowadzonych w trybie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykładnia art. 11d ust. 3 PE, skłania do wniosku, że Operator Systemu Przesyłowego (tj. (...) S.A.), wobec stwierdzenia w sierpniu 2015 r. zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, miał prawo wprowadzenia ograniczeń w świadczonych usługach. W konsekwencji, podmiot, który nie zastosował się do tych ograniczeń, podlega sankcji przewidzianej w art. 56 ust. 3a PE.

Należy mieć na uwadze, że wprowadzenie przez OSP ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, podobnie jak i korzystanie innych przewidzianych prawem uprawnień operatorskich, jest znaczącym instrumentem, służącym zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego państwa. W tym kontekście, rozwiązania przewidziane przez ustawodawcę w art. 11c-11d PE, mają wyjątkowy charakter, gdyż znajdują one zastosowanie w sytuacjach nadzwyczajnych. I tak, art. 11c PE odnosi się do przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii

elektrycznej, wskutek zaistnienia okoliczności wskazanych w ust. 1 tego przepisu, gdy usunięcie tego zagrożenia i zapewnienie prawidłowego działania systemu elektroenergetycznego nie pozwala na zastosowanie ograniczeń przewidzianych w art. 11 ust. 7 PE (tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów), lecz wymaga natychmiastowego podjęcia nadzwyczajnych działań i zastosowania nadzwyczajnych środków. Z kolei art. 11d PE wskazuje na działania i środki, które w opisanej wyżej sytuacji, może podjąć i zastosować operator systemu przesyłowego oraz dystrybucyjnego w celu zażegnania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw. W ostateczności, gdy wyczerpane zostaną wszystkie inne działania, służące zapewnieniu pokrycia potrzeb odbiorców na energię elektryczną, operator systemu przesyłowego może wydać polecenia odbiorcom końcowym, co do ograniczeń w poborze energii elektrycznej, bądź przerwać jej dostawy, stosownie do planów ograniczeń (art. 11 ust. 6a).

W przywołanym uzasadnieniu wyroku z 3 marca 2020 r. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że przepisy art. 11d PE wskazują środki i sposoby działania przez operatora systemu przesyłowego, stanowiąc rozwinięcie generalnych dyrektyw postępowania przewidzianych w art. 11c ust. 2 PE, tj. odpowiednio: art. 11c ust. 2 pkt 1 w związku z art. 11d ust. 1 PE oraz art. 11c ust. 2 pkt 2 w związku z art. 11d ust. 3 PE. Mianowicie, art. 11d ust. 1 PE określa uprawnienia operatora systemu przesyłowego względem innych użytkowników systemu (w celu wykonania art. 11c ust. 2 pkt 1), natomiast art. 11d ust. 3 PE zezwala na wykonywanie usług przesyłania i dystrybucji w sposób odpowiadający treści art. 11c ust. 2 pkt 2. Przepisy te – jak trafnie zauważył Sąd Apelacyjny – są powiązane ze sobą funkcjonalnie i istnieje między nimi ścisła zależność, co potwierdza z kolei ich redakcja, wskazująca analogiczne hipotezy ich stosowania, tj. co do art. 11c ust. 2 PE: „W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)”, a co od art. 11d ust. 3 PE: „W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)”. Sąd ten wskazał również, że – zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy – dzięki przepisom art. 11c-11f PE operatorzy systemów sieciowych mieliby dysponować możliwościami skutecznego zarządzania instalacjami i sieciami energetycznymi nawet w sytuacjach wyjątkowych (art. 11c ust. 2 pkt 1 w związku z art. 11d ust. 1 PE), a w sytuacji zagrożeń mają być wdrażane ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w taki sposób, aby nie doszło do dysfunkcji całego systemu zaopatrzenia sieciowego (art. 11c ust. 2 pkt 2 w związku z art. 11d ust. 3 PE). Sąd ten podkreślił, że założeniem reagowania kryzysowego w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej jest pełna współpraca użytkowników systemu z operatorem systemu przesyłowego i realizującymi jego polecenia operatorami systemów dystrybucyjnych (art. 9j ust. 3 w związku z art. 11c ust. 2 pkt 1 i art. 11d ust. 2 PE) oraz wykonywanie ich poleceń dyspozytorskich (z zastrzeżeniem braku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób), przy czym polecenia operatora systemu przesyłowego mają wówczas nadrzędny charakter wobec poleceń operatorów systemu dystrybucyjnego.

Sąd Apelacyjny podkreślił także znaczenie roli operatorów systemu elektroenergetycznego w ochronie infrastruktury krytycznej, o której mowa w ustawie z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Wskazał, że infrastruktura elektroenergetyczna, w tym sieci w znaczeniu art. 3 pkt 11 PE, są elementem infrastruktury krytycznej, której ochrona stanowi wyraz odpowiedzialności władzy publicznej za bezpieczeństwo energetyczne. Z kolei operatorzy systemów elektroenergetycznych odpowiadają – między innymi – za ruch sieciowy w sieciowych systemach energetycznych, za bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tych systemów, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci, którymi zarządzają, w tym połączeń międzysystemowych. Odpowiedzialność operatorów przejawia się w scentralizowaniu podejmowania decyzji dotyczących funkcjonowania sieci, a jej zakres wyznacza art. 9c ust. 2 PE – w przypadku operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego oraz art. 9c ust. 3 PE – w odniesieniu do operatora systemu dystrybucyjnego. Sąd Apelacyjny podkreślił w uzasadnieniu swego orzeczenia, że bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej (poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej w sieci przesyłowej elektroenergetycznej) jest podstawowym zadaniem operatora systemu przesyłowego, gdyż wskazane zostało przez ustawodawcę na pierwszym miejscu.

W tym kontekście, trafna jest konkluzja tegoż Sądu, że przepisy art. 11d ust. 1 i 3 PE dostarczają operatorowi systemu przesyłowego instrumenty reagowania na wypadek sytuacji przewidzianych w art. 11c ust. 2 PE. Operator systemu przesyłowego jest zatem uprawniony do czasowego ograniczenia zakresu wykonywania umów przesyłowych,

przez ograniczenie dostarczania energii elektrycznej, a w następstwie jego działania, analogiczne kroki podejmują operatorzy systemów dystrybucyjnych, do których to ograniczeń zobowiązani są dostosować się odbiorcy końcowi.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, ograniczenia, o których mowa w art. 11d ust. 3 PE obejmują swoim zakresem także te wymienione w art. 11c ust. 2 pkt 2 PE. Ograniczenia w świadczeniu usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej (art. 11d ust. 3 PE) stanowią rodzaj ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii. Natomiast, przywołany już art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, przewiduje karę pieniężną za nie dostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Oznacza to zatem, że niezastosowanie się przez odbiorcę energii elektrycznej do ograniczeń w jej dostarczaniu i poborze, wprowadzonych 10 sierpnia 2015 r. na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE w związku z art. 11d ust. 3 PE, stanowi podstawę do nałożenia na ten podmiot sankcji przewidzianej w 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy nie podziela zarzutu odwołania, co do braku podstawy prawnej do orzeczenia wobec powoda kary pieniężnej w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń wprowadzonych przez (...) S.A.

W ocenie Sądu, pozwany zasadnie przyjął, że w danym przypadku brak było podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. Nadto, należy podkreślić, że skorzystanie z danej instytucji nie ma charakteru obligatoryjnego, gdyż decyzję o jej zastosowaniu pozostawiono uznaniu administracyjnemu Prezesa URE. Zdaniem Sądu, rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji mieści się w granicach tego uznania. W analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości zarzucanego czynu jest znaczny z uwagi na jego bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. W globalnym wymiarze, w sytuacji zagrożenia dostaw energii elektrycznej zaistniałej w sierpniu 2015 r., nawet niewielkie, pojedyncze przekroczenia obowiązujących wartości poboru energii, miały bowiem ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu energetycznego państwa, bo ich suma stwarzała w tym zakresie realne niebezpieczeństwo dla pracy krajowej sieci elektroenergetycznej. Ponadto, skoro kara pieniężna dotyczy przekroczenia poboru mocy w konkretnych dniach, tj. od 10 do 12 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tych właśnie dniach miał miejsce stan, w którym nie zastosowano się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Zdaniem Sądu, powód przedstawił okoliczności, które podważają wymiar nałożonej na niego kary za przekroczenia w poborze energii od 10 do 12 sierpnia 2015 r. Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

W opinii Sądu Okręgowego, wszystkie kryteria zostały uwzględnione przy miarkowaniu kary, a trzy pierwsze zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. Wymierzona przez pozwanego kara w wysokości 37.980 zł, (stanowiąca iloczyn 3.000 zł i łącznego przekroczenia mocy wynoszącego 12,6600000 MW w godzinie), wyliczona według metodologii przyjętej przez regulatora – i co do zasady, akceptowanej przez Sąd orzekający w niniejszym składzie – mieści się w granicach wyznaczonych przepisami prawa. Niemniej jednak, ustalając wymiar kary pozwany nie uwzględnił należyście możliwości finansowych powoda, co spowodowało orzeczenie kary nadmiernie dolegliwej. Powód osiągnął wprawdzie w 2018 przychód rządu (...) zł, co oznacza, że maksymalna wysokość kary, jaka mogła być wymierzona w danym przypadku wynosi 27.328.637 zł. Pozwany niezasadnie nie uwzględnił jednak, iż w 2018 r. Spółka odnotowała stratę netto w wysokości prawie 24.000.000 zł. Zdaniem Sądu, okoliczność ta przemawia za obniżeniem wysokości orzeczonej przez Prezesa kary pieniężnej o połowę, tj. do kwoty 18.990 zł. Kara w tej

wysokości jest adekwatna do stopnia zawinienia, stopnia szkodliwości czynu, postawy przedsiębiorcy oraz jego sytuacji majątkowej i nie powinna wpłynąć negatywnie na kondycję finansową powoda.

Pozwany prawidłowo ustalił przesłankę dotychczasowego zachowania podmiotu. Skoro bowiem podobna sytuacja na rynku energetycznym w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej - jak sytuacja zaistniała w sierpniu 2015 r. - nie miała miejsca w ciągu wielu ostatnich lat i pod rządami relewantnych przepisów prawa, oznacza to brak możliwości oceny dotychczasowego zachowania powoda w kontekście wcześniejszego wykonywania przez niego obowiązków wynikających z ustawy - Prawo energetyczne, związanych z wprowadzeniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Nie chodzi tu bowiem o jakiegokolwiek wcześniejsze ukaranie podmiotu przez Prezesa URE, lecz tylko takie, które wiązało się z naruszeniem obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Instrument w postaci ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, stanowi ostatni element mechanizmu zabezpieczającego przed rozległą awarią zasilania, poprzez utratę napięcia w sieci elektroenergetycznej na znacznym obszarze, w wyniku niedoboru mocy wytwórczych mogących zaspokoić istniejące w danym momencie zapotrzebowanie. Konsekwencje takiej awarii mogą nieść ze sobą niezwykle poważne skutki zarówno dla gospodarki, jak i gospodarstw domowych. Nadto, mając na uwadze systemowy charakter wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz przyjętych zasad ustalania planu ich wprowadzania, na który składają się indywidualne plany ograniczeń informujące odbiorców o obowiązujących ich stopniach zasilania na wypadek wprowadzenia ograniczeń, na osiągnięcie zamierzonego efektu redukcji zapotrzebowania na energię elektryczną w skali całego kraju składają się jednostkowe zachowania poszczególnych odbiorców energii.

W analizowanym przypadku ograniczenia zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód, jak już zauważono, jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność, aby nie naruszać przepisów prawa. Podejmując zaś decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy ustalonego dla jego obiektu, zlokalizowanego w K. przy ul. (...), powód musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Jeśli chodzi o podniesiony przez powoda zarzut naruszenia przepisów postępowania administracyjnego (tj. art. 77 § 1 k.p.a., art. 80 k.p.a., art. 107 § 3 k.p.a. w zw. z art. 7 k.p.a.), skutkujące błędnym ustaleniem wpływu, jaki miało przyłączenie do sieci elektroenergetycznej tym samym przyłączem również zakładów przemysłowych należących do innych podmiotów na stopień przekroczeń poboru energii, jakie wystąpiły w dniach 10-12 sierpnia 2015 r., to w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela utrwalone w judykaturze stanowisko, iż zasadniczo tego typu zarzuty są nieskuteczne przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ponieważ Sąd ten nie może ograniczyć sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, poprzedzającego postępowania sądowe. Celem postępowania sądowego nie jest bowiem przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Postępowanie sądowe przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zebrany w postępowaniu

administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości zgłoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów, według zasad obowiązujących w postępowaniu przed sądem cywilnym. Tutejszy Sąd jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, w tym wypadku Urzędu Regulacji Energetyki, według reguł kontradiktoryjnego postępowania cywilnego, a nie sądem legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Sąd Okręgowy uznaje, że nawet gdyby przyjąć, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych, to zarzuty w tym zakresie nie mogą być skuteczne, o ile uchybienia te mogą być sanowane w toku postępowania sądowego, mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem tutejszy Sąd zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym.

Mając zatem powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że fakt, iż z przyłącza, dla którego odbiorcą jest Spółka, zasilane są również obiekty podmiotów od Spółki niezależnych (należące w 2015 r. do Zakładów (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o.), nie był kwestionowany przez pozwanego, zatem na podstawie art. 230 k.p.c., Sąd uznał go za przyznany przez tę stronę. Mając jednak na uwadze pierwszoinstancyjny charakter niniejszego postępowania sądowego, powód winien był wskazać i wykazać odpowiednimi dowodami, w jaki sposób ta okoliczność miałaby wpłynąć na wymiar kary. Brak jest jednak w tym zakresie jakichkolwiek informacji, w tym przykładowo, na jakiej podstawie prawnej i na jakich zasadach wymienione podmioty pobierały energię elektryczną z danego przyłącza, w jakiej wielkości, w jakiej wielkości pobierały moc w czasie ograniczeń w sierpniu 2015 r. Sąd nie dysponuje zatem żadnymi danymi, które pozwoliłyby mu na ewentualną modyfikację wymiaru kary, zgodnie z wnioskiem powoda. Natomiast z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne jest to, że stroną umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z 30 kwietnia 2010 r. jest powód i to powód, a nie inny podmiot, był zobowiązany do dostosowania poboru mocy w jego obiekcie, w okresie obowiązywania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, do obowiązujących go wartości w poszczególnych stopniach zasilania. Zatem to powód, ponosi pełną odpowiedzialność za niedostosowanie się do ograniczeń, zaś jego relacje z podmiotami trzecimi, korzystającymi z tego samego przyłącza, pozostają w tym przypadku bez znaczenia.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 1 i § 2 k.p.c., rozstrzygnięto jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o zasadę kompensaty, na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym, razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty mogą być wzajemnie zniesione.

SSO Ewa Malinowska